

Sygn. akt II PSK 71/22

POSTANOWIENIE

Dnia 16 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z odwołania R. S.
przeciwko M. spółce z o.o. z siedzibą w W.
o odszkodowanie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 16 listopada 2022 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z dnia 8 października 2021 r., sygn. akt III APa 59/20,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 8 438 (osiem tysięcy czterysta trzydzieści osiem) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym;**
- 3. zasądza od Skarbu Państwa (kasa Sądu Apelacyjnego w Warszawie) na rzecz adwokata F. B. kwotę 5 625 (pięć tysięcy sześćset dwadzieścia pięć) zł podwyższoną o stawkę podatku VAT tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 8 października 2021 r., sygn. akt III APa 59/20 Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił apelację powoda R. S. od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 14 stycznia 2020 r., sygn. akt XXI P 176/18, którym Sąd pierwszej instancji oddalił powództwo o odszkodowanie wniesione przeciwko M. Sp. z o.o. z siedzibą w W.

Powód R. S. w pozwie z 24 września 2019 r. wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego M. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. kwoty 846.000,00 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, na którą to kwotę składają się: kwota 720.000,00 zł tytułem utraconego wynagrodzenia za 36 miesięcy, kwoty 126.000,00 zł tytułem utraconych premii stałych za 36 miesięcy.

W odpowiedzi na pozew pozwany M. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W., wniósł o oddalenie powództwa w całości i obciążenie powoda kosztami postępowania, w tym kosztami zastępstwa procesowego.

Wyrokiem z 14 stycznia 2020 r., XXI P 176/18 Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo oraz odstąpił od obciążania powoda kosztami zastępstwa prawnego strony pozwanej.

Wyrok Sądu pierwszej instancji zaskarżył apelacją powód, zarzucając mu naruszenie art. 233 § 1 k.p.c.; art. 227 k.p.c. w zw. z art. 217 § 1, 2, 3 k.p.c. oraz art. 233 § 1 k.p.c.; art. 227 k.p.c. w zw. z art. 232 zd. 1 k.p.c.; art. 229 k.p.c. oraz art. 230 k.p.c. oraz 328 § 2 k.p.c.

Sąd Apelacyjny w wyniku rozpoznania apelacji oddalił ją jako niezasadną.

Wskazał on, że podziela stanowisko Sądu pierwszej instancji, iż do zawarcia umowy o pracę nie doszło. Nie doszło także do zawarcia umowy przedwstępnej, której celem byłoby związanie stron stosunkiem pracy, gdyż strony nie osiągnęły ostatecznie porozumienia co do wszystkich istotnych elementów tej umowy, pozostając na etapie negocjacji.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił stan faktyczny sprawy i poczynił właściwe ustalenia w zakresie istotnym dla jej przedmiotu. Sąd pierwszej instancji w sposób wyczerpujący przeprowadził postępowanie dowodowe, wyprowadził logiczne i spójne wnioski ze zgromadzonego materiału dowodowego, na podstawie którego poprawnie ustalił stan faktyczny w sprawie. Wobec powyższego, Sąd drugiej instancji w pełni zaaprobował ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy i przyjął je za własne. Sąd odwoławczy nie zgodził się z zarzutem dotyczącym naruszenia przez Sąd pierwszej instancji zasady swobodnej oceny dowodów i nierozpoznania

wszystkich istotnych okoliczności sprawy. Uznał ten zarzut za całkowicie chybiony. Sąd Okręgowy przeprowadził bardzo wnikliwą analizę zebranego w sprawie materiału dowodowego, czemu dał wyraz w pisemnych motywach zaskarżonego rozstrzygnięcia.

Sąd Apelacyjny ocenił, że nie można było uznać, jak chce tego powód, że 1 grudnia 2017 r. doszło do podjęcia pracy przez powoda u pozwanej w związku z czym należałoby uznać, że nawet jeśli formalnie strony nie zawarły umowy o pracę, to doszło do powstania takiego zobowiązania w drodze faktów dokonanych, czyli przez dopuszczenie powoda do pracy w pozwanej spółce. Powód takiego zdarzenia nie wykazał, zaś z dowodów przeprowadzonych w postępowaniu przed Sądem Okręgowym niezbieżnie wynika, że 1 grudnia 2017 r. powód pozostawał nadal pracownikiem dotychczasowego pracodawcy M.1 na dotychczasowych warunkach mentalnie i fizycznie, nie zmienił charakteru pracy, nie wykonywał żadnych poleceń osoby uprawnionej ze strony pozwanej spółki do ich wydawania, nie zmienił miejsca świadczenia pracy.

Nie doszło także, jak twierdzi powód, do zgodnego ustalenia treści pisemnej umowy stron 4 grudnia 2017 r., pomimo gotowości powoda do podpisania umowy od tego dnia, gdyż na odesłaną przez powoda, z dodatkowymi warunkami ofertę zatrudnienia, pozwana nie odpowiedziała akceptująco i nie zgodziła się na zawarcie umowy przy uwzględnieniu tych dodatkowych, podyktowanych przez powoda warunków. Nie ma zatem znaczenia gotowość powoda do podjęcia pracy od 4 grudnia 2017 r. (wcześniej powód twierdził, że 1 grudnia 2017 r. doszło już do zawarcia takiej umowy), skoro nie doszło do uzgodnienia warunków jej zawarcia. Nie ma także znaczenia, jakie powiązaniem ze sobą spółkom w ramach P. SA, przypisuje powód (powiązanie przez kapitał, zarządzanie i realizowane operacje gospodarcze), aby możliwe było uznanie, że za pozwanego czynności prawnych mogły dokonywać organy uprawnione do reprezentacji M. - dotychczasowego pracodawcy powoda, jako podmiotu zarządzającego spółkami portfelowymi, do których należy M. , działającymi na terenie całej Polski. Bez znaczenia w tym kontekście jest dokonywanie przez Sąd oceny czy samochód służbowy, którego przyznania powód się domagał, miał być jednym z podstawowych narzędzi jego pracy. Kwestia ta należała do stron sporu, które w drodze negocjacji z

poszanowaniem zasady swobody umów, miały ustalić na jakich warunkach powód ma być zatrudniony, jednak do porozumienia ostatecznie nie doszły, pozostając przy odmiennych stanowiskach. A skoro do uzgodnienia warunków zatrudnienia nie doszło i nie nastąpiło także podjęcie przez powoda pracy na rzecz pozwanej, to nie może być mowy o zawarciu umowy o pracę w jakiejkolwiek formie.

Sąd drugiej instancji uznał, że pisemne motywy zaskarżonego wyroku przedłożone przez Sąd Okręgowy spełniają funkcję przypisaną przez ustawę uzasadnieniu orzeczenia, umożliwiając odtworzenie rozumowania sądu orzekającego, które znalazło wyraz w sentencji zapadłego orzeczenia. Uzasadnienie zaskarżonego wyroku posiada wszystkie niezbędne elementy konstrukcyjne uzasadnienia, co umożliwia dokonanie pełnej kontroli instancyjnej orzeczenia Sądu pierwszej instancji. Sąd Okręgowy przedstawił rzetelnie przedmiot sprawy w postaci sformułowanych przez powoda roszczeń i stanowiska procesowego strony pozwanej wobec tych żądań, niezwykle wszechstronnie opisał stan faktyczny sprawy uwzględniając wszystkie niezbędne dla przedmiotu sporu aspekty, odniósł się do zebranych w sprawie dowodów, dokonując ich rzeczowej oceny i przedstawił proces subsumcji wyjaśniając w sposób jednoznaczny i stanowczy, z jakich przyczyn przepisy prawa materialnego nie dają żadnych uzasadnionych podstaw do uwzględnienia powództwa. Poprawność zastosowanych przez Sąd Okręgowy u podstaw rozstrzygnięcia przepisów prawa materialnego nie budzi wątpliwości, podobnie jak ich wykładnia.

Sąd odwoławczy ocenił, że w rozpoznawanej sprawie nie doszło do złożenia przez pozwanego takiego oświadczenia woli w rozumieniu art. 60 k.c., z którego wynikałoby zobowiązanie do zawarcia z powodem przyrzeczonej umowy zawierającej istotne jej postanowienia. Należało mieć bowiem na względzie, że stosownie do art. 72 § 1 k.c. strony prowadzą negocjacje w celu zawarcia oznaczonej umowy, zaś umowa zostaje zawarta, gdy strony dojdą do porozumienia co do wszystkich jej postanowień, które były przedmiotem negocjacji. W rozpoznawanej sprawie powód takie negocjacje wprawdzie prowadził, jednak nie doprowadziły one do zawarcia porozumienia pomiędzy powodem a stroną pozwaną, co do istotnych elementów umowy przyrzeczonej. W konsekwencji, skoro umowa przedwstępna nie została zawarta, to nie można także zarzucić

pozwanemu uchylenia się od zawarcia umowy przyrzeczonej, co jest niezbędną przesłanką odpowiedzialności odszkodowawczej. W konsekwencji Sąd pierwszej instancji zasadnie uznał, że roszczenie powoda co do zasady okazało się bezpodstawne.

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego zaskarżyła skargą kasacyjną strona powodowa w całości.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparto na podstawie przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 (występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego) k.p.c.

Jako okoliczności uzasadniające przyjęcie i rozpoznanie skargi kasacyjnej powód wskazał, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne polegające na rozstrzygnięciu, czy sprawa o naprawienie szkody jaką strona poniosła licząc na zawarcie umowy o pracę w związku z rozpoczęciem lub prowadzeniem przez drugą stronę negocjacji dotyczących zawarcia umowy o pracę z naruszeniem dobrych obyczajów, a w szczególności bez zamiaru zawarcia umowy (art. 72 § 2 k.c.), jest sprawą z zakresu prawa pracy, o której mowa w art. 476 § 1 pkt 1 k.p.c.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwana wniosła o:

- 1) odmówienie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, w przypadku zaś przyjęcia jej do rozpoznania, o oddalenie skargi kasacyjnej w całości;
- 2) w przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, o wyznaczenie rozprawy w niniejszej sprawie;
- 3) zasądzenie kosztów zastępstwa, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna powoda nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie (1) występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście

uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie

uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179) i pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą, co oznacza, że sformułowane zagadnienie prawne musi mieć wpływ na rozstrzygnięcie danej sprawy (postanowienia Sądu Najwyższego: z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504), a w końcu, dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości.

W ocenie Sądu Najwyższego nie sposób uznać, aby skarżący wykazał wskazaną powyżej przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Sformułowane zagadnienie prawne nie ma znaczenia dla rozpoznania niniejszej sprawy. W toku postępowania nie ulegało wątpliwości i nie było kwestionowane, że niniejsza sprawa jest sprawą z zakresu prawa pracy. Zauważyć przy tym należy, że przedmiotem niniejszej sprawy nie było odszkodowanie z tytułu prowadzenia negocjacji z naruszeniem dobrych obyczajów lecz odszkodowanie wynikające z zawarcia przedwstępnej umowy o pracę. Od początku postępowania w niniejszej sprawie powód wywodził swoje roszczenia z faktu zawarcia umowy (o pracę albo przedwstępnej), a nie z faktu niezgodnego z dobrymi obyczajami prowadzenia negocjacji przez stronę pozwaną. Stąd też sformułowane zagadnienie prawne nie mogło uzasadniać przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów oparto na § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 9 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 8 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804). Zwrot kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu ustalono na podstawie § 8 pkt 8 w zw. z § 15 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 18).

[as]

